

to Nauczycielowi sposobności” winno chyba być „sposobność”? Na str. 152, w. 8 od góry zamiast „Ojawiciela” powinno być „Objawiciel”, a hallelu-Jah (s. 74) to forma I a nie II osoby liczby mnogiej, a więc „Chwalcie”.

Lektura tej książki jest wspaniałą przygodą! Przyczynia się do tego nie tylko to, co jest w niej bezpośrednio widoczne, a co zostało wyżej pobieżnie ukazane. W równym stopniu takie odczucie jest spowodowane wielką miłością autora do ludzi dźwigających krzyż kalectwa, a także do tych, którzy cierpią na ślepotę duchową.

Ołtarzew

Ks. JULIAN WARZECHA SAC

FRANCISCO F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem*. Medytacje na każdy dzień (Adwent, Boże Narodzenie), Apostolicum, Ząbki 1997, str. 413

Autor tej książki do rozmyślań jest Hiszpanem, przynależącym do ruchu „Opus Dei”. Jest szeroko znany jako doświadczony duszpasterz. To jego doświadczenie przebija niemal z każdej strony książki.

Książka jest przede wszystkim adresowana do ludzi świeckich. Pod tym więc kątem podane są w niej konkretne zastosowania.

Jako podstawę do medytacji wzięto fragmenty Biblii przeznaczone do codziennej liturgii, przede wszystkim mszalnej, ale często także brewiarzowej. Czasem pojawiają się zdania wzięte z poszczególnych formularzy mszalnych. Ich interpretacja jest bardzo przystępna. Można nawet powiedzieć, że się jej „nie czuje”. Nie ma więc nic z warsztatu (nazewnictwa) egzegetycznego, jest za to spokojne, egzystencjalne wyjaśnianie tekstów. Dość często przytaczane są teksty paralelne, poszerzające bazę biblijną i zarazem ułatwiające właściwe zrozumienie poszczególnych sformułowań. Jest to zasada tekstów paralelnych, czyli inaczej – interpretacja Biblii poprzez Biblię. Dla bardziej dociekliwych i doświadczonych czytelników autor podaje w przypisach odsyłacze do innych jeszcze tekstów biblijnych.

Mamy tu zarazem interpretację Pisma świętego w Kościele – by posłużyć się tytułem opublikowanego kilka lat temu dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej. A polega ona konkretnie na tym, że autor często przytacza wypowiedzi wybitnych postaci z życia Kościoła, treściowo bardzo bliskie danemu zdaniu z Biblii. Pojawiają się tu zarówno Ojcowie Kościoła, znani święci z różnych okresów, jak i ludzie współcześni (często bł. J. Escriva de Balaguer). Tłumacz, Jan Jarco, dodał także celne teksty wybitnych postaci polskich, w tym także Jana Pawła II.

Dalsze, pogłębiające poszukiwania mogą ułatwić indeksy cytatów Ojców Kościoła i Papieży, a zwłaszcza indeks tematyczny. Osobiście szkoda mi, że nie zamieszczono indeksu tekstów biblijnych. Szkoda też, iż nie ma w tej książce wstępu, który początkującemu czytelnikowi pomógłby w jej używaniu. Zainteresowanym pomogą zapewne w tym względzie ich duszpasterze.

Przed odcinkiem przeznaczonym na poszczególne dni podane są trzycięściowe dyspozycje. Zawiera je także spis treści, wraz z tematami. Może się to w praktyce okazać bardzo pomocne. W konkretnym bowiem zastosowaniu czytelnicy nie zawsze mogą poświęcić na rozmyślanie pół godziny. Mogą więc sobie wybrać którąś z trzech części i nad nią pomedytować.

Książka ukazała się już w wielu językach i została przyjęta bardzo życzliwie. Jej tłumaczenie polskie jest wzorowe. Czytając poszczególne teksty ma się wrażenie, iż zostały one napisane w języku polskim. Warto też dodać, że wersja polska ukazała się w bardzo wygodnym formacie, przypominającym raczej modlitewnik. Piękna obwoluta i staranne wydanie zachęca także do zainteresowania się tą książką.

Nie potrzeba nikogo przekonywać, jak ważna jest modlitwa myślna. Bez odpowiednich pomocy trudno ją jednak praktykować, zwłaszcza początkującym. Opublikowane u nas dotąd pomoce przeznaczone były na ogół dla osób duchownych i konsekrowanych. Książka Fr. Carvajala znajdzie więc wśród osób świeckich wielu wdzięcznych odbiorców. Polecałbym ją także duszpasterzom, zwłaszcza tym, którzy głoszą codziennie homilie. Będzie to nieoceniona pomoc do tego celu.

Ołtarzew

Ks. JULIAN WARZECHA SAC

O. GERARD SIWEK, *Homilie obrzędowe*, Kraków 1997, ss. 231.

„To, co jest, już było, a to, co ma być kiedyś – już jest” (Koh 3, 15). Słowa mędrca Koheleta dobrze korespondują z pewną specyfiką powołania kapłańskiego. Duszpasterz towarzyszy posługą słowa rozmaitym, nieraz krańcowym etapom ludzkiego życia. Przyjmuje do wspólnoty Kościoła nowonarodzone dzieci, asystuje radości nowożeńców, odprowadza na miejsce doczesnego spoczynku tych, którym cmentarne dzwony oznajmiły kres ziemskiej pielgrzymki. Systematyczne głoszenie słowa w trakcie liturgii obrzędowej rodzi jednak niebezpieczeństwo rutyny i schematyzmu. Niewątpliwie przemyślane i przemodlone akty przepowiadania ukrywają niebezpieczeństwo jednostronności: zinterioryzowane spojrzenie na omawiane etapy ludzkiego życia zamyka się bowiem w pewnych granicach wytyczonych psychiką i erudycją, które wielu kaznodziejom trudno przełamać, choćby z uwagi na częstotliwość wystąpień.

Dlatego współcześni duszpasterze z utęsknieniem wyglądają nowych zbiorów homilii. Nie dlatego, by literalnie przenosić zawarte tam konstrukty w rzeczywistość sprawowanej przez siebie posługi słowa. Bardziej, by dopuścić do głosu inne spojrzenia, nowe przemyślenia i refleksje kaznodziejskie. Wydaje się bowiem, że na tej właśnie niwie przysłowiowa „wymiana doświadczeń” odgrywa nieprzecenioną rolę.

Odpowiedzią na oczekiwania jest nowa publikacja, wydana w serii „Redemptoris Missio”, zatytułowana *Homilie obrzędowe*. Autorem zbioru jest znany Czytelnikom literatury homiletycznej o. Gerard Siwek CSsR. Stworzona przez niego książka zawiera modelowe homilie wygłaszane w trakcie obrzędów liturgicznych. W pracy, obok zgrabnie zredagowanego wstępu, wyróżnić można trzy części.

Część pierwsza jest zbiorem homilii chrzcielnych. Zawarte tam wystąpienia eksponują i wyjaśniają pewną rzeczywistość, będącą konsekwencją przyjętego sakramentu. Uwypuklają także poszczególne etapy liturgii chrzcielnej, koncentrując się na symbolach tworzących liturgię. Część drugą zajmują homilie ślubne. Tytuły tej części ukazują określony w homilii aspekt miłości (np. dar Boży, dar ludzki, wierność, komunია). Homiliom pogrzebowym poświęcono trzecią część książki. Refleksje oscylują wokół tajemnicy